Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 18. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го СІЧНЯ 1981. ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 29, 1981 No. 18. VOL. LXXXVIII.

ЗАЯВА СУМ-А

У „Свободі" ч.7 з вівтірка, 13-го січня 1981 року появилося „Вияснення" підписане Крайовою Пластовою Старшиною у відношенні до заклику з нагоди „Дня Солідарности", що появилося у „Свободі" ч.6 зі суботи, 10-го січня ц.р., де обвинувачується голову Крайової Управи СУМ-А в „порушенні засади чесної співпраці".

З огляду на це безпідставне обвинувачення, подаємо до відома наступні інформації:

У понеділок, 5-го січня ц.р. голова КУ СУМ-А ввійшов у телефонічний контакт окремо з головою КПС та з головою ГРКСВ ОДУМ, щоб узгіднити спільний заклик до української преси всіх трьох молодечих організацій з нагоди „Дня Солідарности". Голови, як КПС так і ГРКСВ ОДУМ заявили, що мусять узгіднити справу спільного підпису зі своїм членством, або принаймні з президією їхніх управ. Голова КУ СУМ-А просив подати відповіді найпізніше до наступного дня, щоб уможливити появу цього заклику принаймні кілька днів перед самим „Днем Солідарности", тобто 12-го січня ц.р.

У вівторок, 6-го січня ц.р., голова КПС телефонічно подала згоду КПС з поханням, щоб голова КУ СУМ-А подав текст цієї заяви. Це було зроблене та узгіднене. При обох розмовах, між головою КПС та головою КУ СУМ-А, ні разу не було сказано головою КПС, що згоду Пласту узалежнюється від згоди ОДУМ. Голова КУ СУМ-А під час розмови підкреслив навіть, що голова ОДУМ досі не передав згоди своєї організації і в зв'язку з цим не було жадного завваження із боку голови КПС.

Не одержавши відповіді ввечері, 7- січня, голова КУ СУМ-А знову потелефонував до голови ГРКСВ-ОДУМ, але не заставши його вдома, попросив члена його родини, щоб голова ОДУМ ще сьогодні, не зважаючи на пору дня чи ночі — потелефонував до голови КУ СУМ-А щодо спільного заклику, бо найпізніше завтра, заклик мусить бути переданий до преси, щоб міг появитися, принаймні в числі „Свободи" з 10-го січня ц.р. У розмові, голова КУ СУМ-А підкреслив, що якщо не одержить узгіднення до ранку 8-го січня ц.р. то заклик буде мусіти появитися без підпису ОДУМ. Жадного контакту зі сторони ОДУМ-у не було, тому вполудне, 8-го січня ц.р., заклик передано до редакції „Свободи", щоб уможливити його появу перед 12-им січня. Щойно ввечорі 8-го січня, вже після закінчення праці в редакції „Свободи", голова ОДУМ сконтактувався з головою КУ СУМ-А, щоб щойно узгіднити текст заклику, причому поінформовано його, що заклик уже передано до преси, і він мав би появитися в числі „Свободи" з 10-го січня та, що голова ОДУМ може хіба потелефонувати про свою згоду до редакції „Свободи", якщо ще не запізно.

Подаємо ці інформації не для обвинувачення організації ОДУМ, а радше для насвітлення дійсних старань КУ СУМ-А для переведення спільної акції та заперечення безпідставних обвинувачень проти голови КУ СУМ-А Крайовою Пластовою Старшиною, від якої вимагається також чесної гри, а не необоснованого обвинувачення.

Крайова Управа СУМ-А

ЩЕ У СПРАВІ АЛЬМАНАХА УНС — 1981

З кінцем минулого 1980-го року вислано на адреси всіх передплатників щоденника „Свобода" нову „книгу року", Альманах УНСоюзу на 1981- ий рік. Висилку пляновано, як і кожного попереднього року, разом із супровідним листом та відповідною реєстраційною карткою і зворотним конвертом для пересилки заплати за альманах (ціну на який встановлено тільки на вісім ($8.00) долярів,не зважаючи на величезне збільшення коштів його видання, та з відповідною пожертвою на пресовий фонд,- хто може на неї спромогтись. Але вже при висилці альманаха на пошті виявилося, що ці прилоги збільшують дещо його вагу і через ці поштова висилка коштувала б понад 12,000 долярів додатково.

Щоб оминути цей величезний додатковий видаток, альманах вислано тільки із супровідним листом, але без реєстраційної картки і зворотні коверти, повідомляючи рівночасно у „Свободі", що ця картка і зворотний коверт будуть вислані всім передплатникам додатково, що й вчинено протягом минулих двох тижнів.

Цю справу виявлено в супровідному листі з висилкою картки і коверта, але деякі з тих передплатників, які вже вислали раніше свою заплату і пожертву не чекаючи на заповіджену додаткову висилку - Спасибі їм за це - тепер занепокоєні, що або їхня посилка затратилась на пошті, або що адміністрація очікує від них ще одної заплати.

Отже, це тільки мале непорозуміння. Хто вже раніше вислав заплату, — спасибі їм, і нехай цим уже не турбуються.

Хто тієї заплати та своєї евентуальної пожертви ще досі не вислав, прохаємо це вчинити тепер, користаючи із зворотного коверта та виповнивши реєстраційну картку.

Адміністрація „Свободи"

І знову на мейплвудській ратуші повівав український прапор

Українська група з посадником Р.Гресміром (у першому ряді, четвертий зліва).

Мейплвуд,Н.Дж.(Л.К.)— Уже традиційно, як і попередніми роками, у четвер, 22-го січня ц.р., тут у міській ратуші, за стараннями Нюаркського Відділу УККА, відзначено 63 річницю Незалежности і Державности України.

Святкову програму цієї річниці започаткував Андрій Кейбіда, координатор місцевого Відділу УККА. Пригадавши зібранним пропам'ятний історичний січневий день, він представив присутнім о. Івана Наконечного, пароха української православної церкви св. Вознесіння у Мейплвуді, Н.Дж., о. Івана Сироту, ЧСВВ, сотрудника української католицької церкви св.Івана Хрестителя у Нюарку,Н.Дж., та Роберта Гресміра, посадника Мейплвуду.

Отець І.Наконечний англійською мовою провів молитву подяки Господеві за — благословення проголошення Державности України, звільнення закладників, як також помолився за усіх тих що сьогодні страждають у підсовєтській Україні.

Посадник сказав, що завдяки А.Кейбіді він добре обзнайомлений з історією України та її культурними здобутками, та висловив свій подив силі і зорганізованості української громади в Мейплвуді. Перебуваючи часто на українських імпрезах, він був захоплений, співом, музикою і мистецтвом української спільности. Як також він добре зорієнтований в сьогоднішньому положенні України, йому відомі репресії совєтського режиму, бо його жінка фінляндка і її народ переживав подібні переслідування, щой й — українській. Опісля Р.Гресмір відчитав резолюцію, що її з нагоди Дня 22-го Січня він вислав новообраному президентові ЗСА Роналдові Реґенові і його Урядові. У цій резолюції посадник, осудивши переслідування українського народу, заклинає Президента використавши всі можливі дипломатичні шляхи, добитися до цього, щоб уряд Совєтського Союзу „звільнив усіх політичних в'язнів, заперестав переслідувати український народ і винищувати українську культуру".

А.Кейбіда висловив вдячність посадникові за проголошення проклямації і вислання резолюції, та за те, що, за його директтя-

(Закінчення на стор. 4)

Влаштували урочистий День Державности в Перт Амбою

Перт Амбой,Н.Дж.— (М.Ч.). — У вівторок, 20-го січня, у великій залі нарад Міської ради, тут відбулося відзначення Дня Української Незалежности — 22-го Січня 1918 р. і 22-го Січня 1919 р., у присутності посадника Дж.Отловскі і всіх радних, і при участі 130 громадян, з яких половина були українці—американці. Беручи до уваги, що в Перт Амбої не живе багато українців, участь українців у святкуваннях була поважна. Ця урочистість була зорганізована комітетом Об'єднаних Організацій під активним проводом його голови В.Гладича.

В удекорованій залі українським і американським прапорами, за президіяльним столом сиділи: посадник Отловскі, який теж як стейтовий репрезентант завжди висував українську справу і її боронив на загальноамериканському по літичному форумі; міські радні і шамбелян о.С.Сулик На залі був теж присутній д-р Р.Богатюк, член Виконного Органу УНР — Української Народної Республіки, січневі традиції якої і зібралися тут пертамбойці вшанувати.

Відзначення роковин почалося відспіванням американського і українського гимнів під диригентурою проф. М.Вака. Згодом о.шамбелям С.Сулик провів молитву, і В.Гладич виголосив коротке слово відкриття свята. Відтак посадник Отловскі підписав проклямацію про Українский День в Перт Амбої з приводу січневих днів та виголосив коротке слово.

Проф. д-р М.Чировський сказав англійською мовою доповідь, у якій він підкреслив окреме значення днів 22-го січня 1918 і 22-го січня1919 років для українців і для цілого вільного світу, як пригадки про ненаситний комуно-російський імперіялізм.

Діти зі школи парафії Успення відрецитували під керівництвом їхньої учительки С.Слободян привечення України.

При кінці знову хор під диригентурою М. Вака відспівав ще три пісні за звільнення американських закладників з Ірану, між якими є і українець Майк Метринко.

Майстром церемонії свята був В.Ліман. Ціла ця вдала імпреза закінчилася в рекордово короткому часі, бо впродовж 55 хвилин.

В четвер, 22-го січня, о 9-ій годині ранку при численній участі громади і відспіванні обох гимнів вивішено на міському будинкові український прапор для публічного відзначення Дня Української Незалежности у місті Перт Амбої.

ДОПОВІДЬ Д—РА Р.ОСІНЧУКА

Ню Йорк,Н.Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 30-го січня ц.р., в год.7-ій вечора, тут у приміщеннях цього Клюбу, при 136 Друга авеню, доповідатиме д-р Роман Осінчук на тему: „Що дала цивілізація для життя і здоров'я людини?"

ВАШІНҐТОН ВІТАЄ ПОВОРОТЦІВ З ІРАНУ

Зворушений до сліз Брус Ленґен, найвищий рангою американський урядник амбасади ЗСА в Теграні, дякує президентові Роналдові Реґенові за привітання у Вашінґтоні.

Вашінгтон. — Зустріч з поворотцями з Ірану, яких ісламські фанатики в порозумінні з аятоллею Хомейні та урядом Ірану перетримували 444 днів в протизаконному ув'язненні, стало великою маніфестацією мешканців столиці ЗСА і прибулих з інших міст та стейтів.

Понад пів мільйона осіб узяли участь у тій маніфестації.

Поворотці стали символом стійкості, а їхнє вітання масою людей демонстрацією національної солідарности, патріотизму й рішучости.

До 52 поворотців долучився Ричард І.Квін, якого іранці звільнили літом минулого року, коли він захворів. В імені всіх поворотців Л.Брус Ленген, шарже д'афер американської амбасади в Ірані і її керівник після відкликання амбасадора, якій також був в'язнений, зложив подяку американському народові за його глибоке пов'язання з в'язненими та їхніми родинами, висловив признання родинам, які найбільше перетерпіли та накінець, заявив, що „бути вільним це найважніша справа у житті".

Президент Роналд Реґен тепло вітав поворотців від себе, Уряду та цілого американського народу. Він не лише з'ясував поставу американського суспільства в часі тієї важкої проби, але також намітив підстави поступування американського уряду на випадок таких повторних випадків.

„Всі, які репрезентують націю, на майбутнє будуть охоронювані всіма засобами, які тільки Америка має до диспозиції. Хай же терористи знають, що коли норми міжнародної поведінки будуть ними порушені, нашою політикою буде негайна й рішуча відплата. Нам кажуть, що ми живемо в добі обмеження нашої потуги. То ж знайте, що наша терпеливість також має свої межі".

Частина поворотців після прийняття у Вашінгтоні роз'їхалася домів на заслужений відпочинок, а частина візьме участь в параді в Ню Йорку, в п'ятницю, 30-го січня. Всім їм Президент, не зважаючи на зміну уряду, запевнив поворот до їхньої праці.

ЗСА припинили допомогу Нікарагуа

Вашінгтон. — Довготривала внутрішня боротьба в Нікарагуа, яка закінчилася перемогою лівих, дуже поважно зруйнувала країну. Щоб допомогти їй перебороти великі труднощі, Уряд ЗСА під проводом президента Джіммі Картера признав допомогу Нікарагуа в сумі 75 мільйонів долярів. Цю допомогу постійно висилано з ЗСА, узгляднюючи кожночасові потреби. Президент Роналд Реґен, враховуючи нові факти, доручив її припинити.

Тими фактами, які потверджено з багатьох джерел, є зростаюча масивна допомога людьми і зброєю сальвадорським червоним повстанцям з боку уряду Нікарагуа. Уряд Нікарагуа і повстанці Сальвадору зорганізували принаймні десять пунктів на побережжі Сальвадору, в яких кораблі з Нікарагуа виладовують зброю і озброєних людей. Державні чинники ЗСА вже раніше мали дані про це й остерігали правління Нікарагуа припинити ті акції. Одначе без успіху, й тому не було іншого виходу, як припинити дальше постачання товарів й інших дібр з ЗСА.

Коли в Конгресі ЗСА ухвалювано закон про допомогу для Нікарагуа, то з ініціятиви групи правих сенаторів схвалено передумову, що Нікарагуа не допомагатиме партизанам і терористам в інших середньоамериканських країнах. Отже тепер, після багатократного ствердження, що Нікарагуа ту передумову ломить, Уряд ЗСА мусів її припинити.

Ствердивши, що ліві повстанці програють громадянську війну у Сальвадорі, різні ліві елементи Середущої Америки на чолі зі соціял-демократами тих країн відбули наради в Панамі й вирішили шукати посередництва в інших країнах цього обширу, щоб добитися якогось компромісу, тобто, не добившися повної перемоги, вони хотять осягнути часткову. Учасники тієї соціялістичної конференції рішили звернутися також до Фіделя Кастра, щоб він зі свого боку почав заходи для посередництва.

В Польщі опозиція поглиблює свої впливи

Варшава,Польща. — Бездарність і невдачі польського комуністичного уряду на всіх відтинках життя, його сервілізм супроти Москви, збагачування поодиноких членів керівної верхівки й розкрадання народного майна зменшують приспішено його впливи й престиж серед населення, а на те місце опозиція здобуває щораз більшу популярність. Цю тенденцію змінює розклад на верхівку комуністичної партії, а на низах утеча членів.

Ще 1-го грудня, тобто декілька тижнів після усунення з посту генерального секретаря партії, Едвард Ґерек написав листа до Політбюра і до ЦК партії, у якому представив перебіг подій зі своєї точки зору. Той лист, признаєчний найвищим органам, дійшов тепер до публічного відома і в тисячах примірників розходиться серед громадськости Польщі. В листі Ґерек вихвалює успіхи своєї політики й намагається поменшити невдачі. Крім цього за невдачі він винуватить також усіх тих, що підтримували попереді рішення, та тих, які переводили їх у життя. Така постава Ґерека викликала загальне негодування серед партійних кіл і збільшила взаємні обвинувачення в партії.

При кінці грудня відбулися Загальні збори Спілки польських письменників. На тих зборах ухвалено різні зміни в статутті, а на голову спілки обрано письменника Яна Юзефа Щепанського. Новообраний голова донедавна був на індексі й видавництва відмовлялися приймати його твори, подаючи різні мотиви, або відхиляючись від видання викрутом „немає місця". Дотеперішній статут вимагав, щоб у складі керівництва Спілки було на 32 його членів 17 призначених партією. Таким чином компартія мала забезпечену більшість. Загальні збори змінили це й зменшили число членів, призначених партією до шести.

Новий голова Спілки умотивував це так: „Менше як 20 відсотків членів Спілки є комуністами, отже їм належиться пропорційне число в керівництві". А на запит, що сталося, що зі забороненого письменника він став головою Спілки письменників Щепанські відповів: „Зовсім пересунулися політичні категорії і тепер мене вважають майже поміркованим".

У світі

ВИМОГИ УРЯДУ Лівії й Чаду до Франції, щоб вона відтягнула свої війська з Африки, а в першу чергу — з теренів, близьких до республіки Чад, французький уряд відкинув з обуренням. У своїй відповіді на ту особливу вимогу речник французького міністерства закордонних справ заявив, що тут ідеться про намагання обидвох урядів, Лівії і Чаду, прикрити власні військове скупчення на кордонах інших африканських держав, а зокрема на кордоні Центральної африканської республіки. На терені цієї республіки є французькі військові частини, які запросив уряд тієї держави. Речник французького міністерства закордонних справ підкреслив, що уряд Центральної африканської республіки має підстави побоюватися агресії з боку лівійських військових частин, які опинилися на тому кордоні, після окупації терену республіки Чад. До Парижу прибув міністер закордонних справ республіки Нігерія Ішая Авду і розпочав розмови в справі узгіднення оборони Нігерії і інших країн тієї полоси проти агресивних плянів Лівії.

ПРЕСА КНР розписалася широко про щойно закінчений політичний процес у Пекіні. В інформаційних матеріялах та в редакційних статтях і коментарях газети підкреслюють, що тим процесом започатковано правову систему в КНР. Доперевер та система опиралася на різних, не завжди згармонізованих приписах, на процедурі з одного боку перестарілій, з другого боку — неповній, і на законах, застосування яких не було випробуване досвідом. Так само преса намагається усіми можливими засобами відділити Мао Зедона від Чіянг Чінг, його вдови. Чіянг намагалася в часі процесу постійно виявляти себе помічницею і виконавцем плянів та доручень Мао. В публічній опінії у часі процесу почали множитися думки, які засуджували Мао. Думки ці змішили деякі виступи й коментарі партійної преси, яким видвигали помилки Мао. Можна було припустити, що, коли не взяти тієї течії під контролю, тоді впаде престиж Мао, справжнього творця КНР. Теперішні виступи преси вказують, що партія й уряд вирішили залишити пам'ять Мао поза закидами.

ІРЛЯНДСЬКА революційна армія підкинула три бомби до одного з магазинів у Белфасті. Одна з них поранила трьох пожежників, одна підпалила магазин, а одну військові піротехніки знешкодили. Більших жертв у людях не було, бо всіх працюючих своєчасно евакуйовано.

УРЯД ІЗРАЇЛЯ ЗНОВУ ВІДКРИВ ТРИ нові поселення на західньому березі Йордану, в Самарії і Юдеї. Таким чином з десяти запланованих нових поселень дев'ять стали доконаним фактом. З тих трьох нових поселень одне є поблизу місцевости заселеної арабами. Два інші — в зовсім незамешканому просторі. З огляду на те перше навіть серед деяких ізраїльських політичних кіл є застереження, мовляв, уряд Беґіна непотрібно викликує негодування серед арабського населення. Інші два зустріли загальне одобрення серед ізраїльтян. Уряд Менахема Беґіна, який послідовно проводить політику твердої руки, намагається виконати свої раніші пляни ще перед недалеким устуленням. Крім запланованих державою поселень в Ізраїлі є ще поселення з приватної ініціятиви різних ізраїльських організацій, чи жидівських організацій у світі. Власне таке поселення виникло тепер на горбках на північний схід від Єрусалиму. Терен цей призначений для пізнішого поширення міста, але покищо він незаймитий. Поселенці використали це, розбили там намети та почали ставити будинки.

В Америці

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Александер Гейґ не залишає навіть найменшого сумніву, що від тепер справами закордонної політики керуватиме Державний департамент, а не численні дорадники президента Роналда Реґена, які, очевидно, роблять заходи, щоб хоч частинно обмежити владу Гейґа. Зараз після інавгурації Гейґ представив Президентові цілий ряд своїх найближчих співробітників, щоб показати хто є тепер господарем в Державному департаменті. Політичні спостерігачі кажуть, що Реґен перебував ще під враженням інавгураційних святкувань коли до нього підійшов ген. Гейґ і вручив 20-сторінковий меморандум, у якому він домагається, щоб головні комісії, які займаються студіями міжнародних проблем, були підпорядковані Державному департаментові.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ визнала винним у перекупстві і змові колишнього конгресмена Ричарда Келлі, республіканця з Флориди, якому доказано, на підставі записаної на стрічку розмови між ним і арабським „шейком", а на ділі підісланим службовцем ФБІ, що він взяв за обіцяні послуги і допомогу у переїзді „шейка" до ЗСА 25,000 долярів, а решта, 75,000 мав отримати потім, коли завершиться діло переїзду. Келлі є вже шостим членом Конгресу, які були замішані у змову і перекупство і були обвинувачені або засуджені федеральними судами на різні вимірі кари.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена поважно застановляється над цілковитим знесенням контролі на оливну продукцію і релокацією нафтових продуктів. Господарські спостерігачі кажуть, що знесення контролі спричинить майже автоматичне піднесення цін на бензину бодай на 10 центів за гальон, а також на оливу до огрівання домів. Контроля уряду мала б, згідно з ранішою ухвалою, тривати аж до вересня 1981 року, але Уряд бажає приспішити цю справу, щоб, мовляв, дати можливість нафтовим компаніям розпрацювати нові пляни видобутку цього важливого продукту. Багато економічних спеціялістів не погоджується з думкою Уряду і заявляють, що цілковите знесення контролі вдарить сильно по кишені в першу чергу бідних і середню верству населення, яке платитиме за раптове збагачення ультимільйонових компаній, які і так в минулому заробили на нафті більйони долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для Членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Pro Patria Mori

Тільки тиждень після проголошення Четвертим Універсалом незалежности й самостійности України, бо вже 29-го січня 1918 року, молодь українська засвідчила ділом — жертвою свого молоденького життя — вартість величних слів Універсалу. Кілька сот українських юнаків зустріли на станції Крути на Чернігівщині своїми грудьми лютого північного окупанта, що його орди знову сунули на Україну, щоб загарбати її землю, щоб сплюндрувати її багатства, щоб винищувати її народ. Наїздники-зайди кількісно кількакратно перевищували військові гурти молодих крутянців, і половина крутянців загинула геройською смертю на полі бою. Сталося це 63 роки тому.

З того часу пам'ять про Крути і Крутянців стала в центрі уваги вільної української молоді скрізь у світі. Розпочалося це святкування так, як про це пишуть все ще свіжі сторінки львівського „Студентського Шляху" з перед 50 років:

„Культ Крутів зродився в Галичині в гурті пластової молоді. В 1926 р. постав у Львові Курінь Старших Платунів ім. бою під Крутами. Годі сказати, для чого цей гурт ст. пл. вибрав собі саме цю назву: Крути для галичан тоді й ще довго опісля були „незнані". В 1926 році появилася тільки незамітна статейка в „Літературно-науковому Віснику": „Спогади про події під Крутами". Вистачило мабуть одної цієї згадки, щоб пластуни, ведені дивним прочуттям, спершу ще може несвідомо, почали ширити легенду про лицарів абсурду серед пластової молоді. В рік опісля члени Куреня бою під Крутами злучилися з Лісовими Чортами, бо знайшли вони спільний шлях і спільну мету. Відтоді „Крути" стали курінним святом III Куреня УУСП — Лісові Чорти. В пластовій домівці й при Ватрі Великої Племінної Ради Л. Ч. зростала легенда чернігівських степів. Душі героїв не остали вже більше самітними, бо рік-річно братались з ними в річницю бою думки, що линули до них з малого покищо гурта пластунів.

1930 рік приніс закриття Українського Пластового Уладу на цілому терені Польщі. Старші пластуни перенесли свою діяльність на студентські організації. З того часу „Крути" стали власністю всієї української молоді".

І тому вже 21-го і 22-го березня 1931-го року, отже рівно півстоліття тому, Крайова Конференція українського студентства у Галичині визнала роковини бою під Крутами українським студентським святом. На цій Конференції брали участь коло сто відпоручників студентських організацій і вони аклямацією ухвалили резолюції, з яких перша вирішила: „...роковини геройського 'безумства' українського студентства, роковини бою під Крутами, стають від сьогодні українським всестудентським святом..."

За ці п'ятдесят років студентство і середньошкільна молодь рознесла прапор цих святкувань скрізь по широкому світі. Поширилися ці святкування і по всіх країнах української діяспори.

І кожного року, вже третє покоління українського юнацтва в світі, з меншою або більшою інтенсивністю, що або посилюється або опадає, як і всі емоції в житті, в день 29-го січня відзначує річницю Українських Термопілів, геройства молоденьких їхніх однолітків, що життя віддали своє з кріпкою вірою, що Україна буде вільна:

„Крута дорога із Крут,
Та, вірмо, рушивши нею,
Нелюдськи міцний цей люд
І вийде він ще на суд
Не судженим, а суддею".

Бо знає молодь, як знали всі революціонери у світі усієї історії, що не те важливе, що „встоятись не було сили", а те, що і після великої невдачі, згодом, у відповідний час, треба знову розпочинати все наново і зробити краще. Українська молодь, утримуючи негаснучою іскру огню Крутів, каже нам, що не тільки вмерти за Україну, але й вибороти їй волю, як прийде слушний час, зуміє вона — українська молодь.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Василь Маркусь

ПІСЛЯ ЗВИЧАЙНОГО СИНОДУ ЄПИСКОПІВ УКЦЕРКВИ

(I)

Відбутий у днях від 26-го листопада до 2-го грудня 1980 року Звичайний Синод єпископів Української Католицької Церкви заслуговує на більшу увагу, як лише опублікування офіційних комунікатів і текстів промов у час авдієнції у Папи та при інших нагодах. Йдеться бо про найважливішу подію в житті цієї Церкви в її найновішій історії.

Змагання за синодальне управління закінчилося успішно, і оце вперше відбувся неоспорюваний Апостольською Столицею; скликаний із благословення Папи і проведений в папському осідку повноцінний синод всієї Української Католицької Ієрархії. Його названо „Звичайним", бо в противагу до попереднього „Надзвичайного", що його скликав Папа і на якому він предсідав і де була лиш одна точка програми - вибір коадьютора для Блаженнішого Первоієрарха, теперішній синод уже займався поточними важливими справами Української Католицької Церкви.

Мав цей Звичайний Синод виборні функції, висуваючи кандидатів на єпископів у УКЦеркві, що їх ще Папа мав би затвердити чи іменувати, користуючись своїм суверенним правом, але вже враховуючи волю і бажання Синоду. Це ще не є повне привернення виборних прав Українській Католицькій Помісній Церкві, але є вже добрим початком, який поступово міг би закінчитися привернениям повних прерогатив вибору ієрархії самою таки Українською Католицькою Церквою.

Як на початок, і це добре, і цим привернением правом нам треба вміти мудро користуватися. Треба сподіватися, що і Вселенський Архиєрей і його дорадники будуть також вміло вживати своїх зверхніх прерогатив, базованих насьогодні ще на чинних нормах канонічного права, що для Східніх Церков іменування ієрархії поза патріяршою територією застеріг собі Папа. Включення в цей процес українського чинника вже є позитивом.

Стверджено єдність

Не лише у проповідях і промовах Патріярха в час синоду та при інших нагодах у зв'язку з ним, але про єдність УКЦеркви в діяспорі між її окремими канонічними о[illegible]иціями та про їх єдність з Церквою на Україні говорилося виразно і ясно у виступах інших достойників, зокрема Римської Церкви. Про це говорив Папа Іван Павло II; яскраво це підкреслив і його представник на синоді Кардинал Владіслав Рубін, префект Конгрегації для Східніх Церков. Останній на виступі привітав синодальних отців і тоді сказав, що теперішній Вселенський Архиєрей турбується Українською Церквою, зокрема „скріпленням єдности всіх єпископів і вірних для добра Вашої Церкви і Вашого народу". Далі зазначив, що синод є „дальшим кроком у тому з'єднанні в діяльності пастирів українського Божого люду".

Признання факту, що наша Церква є одною цілістю, що вона має спільно на своїх синодах розв'язувати свої проблеми і, що її не можна роздрібнювати на окремі „помісні" єпархії і екзархати, є чимось справді новим, позитивним з боку Апостольської Столиці, чого не було досі.

Львівський псевдособор

Можна заризикувати твердженням, що поставлення на порядок єпископських нарад української ієрархії схвалення декляpaції про неважність акту Львівського наказного „собору" було б знайшло в недавньому минулому спротив з боку куріяльних чинників, зацікавлених співпрацею з Москвою і не раз шантажованих цією ж Москвою. Сьогодні це змінилося. В присутності папського представника у папських теремах Владики найврочисті ще це заявили „урбі ет орбі". З боку Ватикану не було ніяких застережень. Тільки з цих позицій можна вести якусь політику і новий діялог із комуністичними урядами та комуністичною („православною") Москвою. Не ціною вимушених концесій і несправедливости для жертв насилля, а тільки постійною пригадкою про ці насилля та вимогами їх направлення можна домогтися справедливого розв'язання проблем цілої Церкви.

У своєму слові до українських Владик Папа нагадав вартість і значення акту церковної унії, що сталася перед 385 роками; тепло згадав подвижника з'єдиненої Церкви священомученика Йосафата. Іван Павло II похвально висловився про традиції й особливості нашої східньої Церкви в єдності з Апостольським Престолом зазначуючи, що вони сягають початків Володимирового християнства. Ці слова напевно не будуть до вподоби політичній і релігійній Москві, але теперішній Папа, помимо всієї своєї дипломатичности і бажання не провокувати зайво другої сторони, цими вартостями торгувати не збирається.

(Продовження буде)

Любов Коленська

ІЗ ПЕРСПЕКТИВИ МАЙБУТНЬОГО

Відоме явище „перетоплюючого казана", яке, позбавлене логічної основи і раціональної підстави існування, по якомусь часі не здобуло сильнішої підтримки, а навпаки викликало голоси негодування і, натрапивши на спротив окремих спільнот та одиниць, сьогодні заникає.

Виказалося, що окремі національності в ЗСА цупко тримаються свого спадщинного кореня, відчуваючи в ньому свою силу та близький зв'язок, а навіть ті одиниці, які його відцуралися чи занехали, — одні з байдужости, інші —, щоб легше здобути привабливу кар'єру чи достаток — прозрівши повертаються до нього. І так теорія „перетоплюючого казана" в практиці, ще навіть добре не розгорнувшись, так сказати б, „дістала у лоб" і провалилася.

Уже віддавна чимраз частіше на тему рації і потреби двомовности появляються книжки, а в американській пресі — відгуки, листи і статті. Однією з-поміж багатьох є стаття Надіни Джозеф п. з. „Батьки заохочують до двомовности від раннього дитинства", що її надруковано в „Ню Йорк Таймсі" в п'ятницю, 16-го січня ц. р. Автор її на численних прикладах вказує на те, що двомовність у ЗСА зростає, та що вона відіграє не абияку ролю у духовому розвої дитини, у психічному вирізьблюванні її характеру. Ця стаття особливо цікава для нас, українців, вона бо є підтвердженням того постуляту, що хоча ми, американські українці, силою того факту, що ми є громадянами Америки, входимо в загальний конґльомерат тієї країни, однак, ми й далі існуємо як відрубна національна група — з її окремішньою мовою, традицією, звичаями, ідеологією та культурою.

Н. Джозеф у своїй статті наголошує цей факт, що коли дитина виростає у двомовному світі, то це відкриває їй знамениту нагоду — вживати ту чи іншу мову в будь-якій ситуації. При тому вона також покликається на слова вчителів, які стверджують, що батьки все більше і більше від раннього дитинства виховують своїх дітей у двомовності, вважаючи це за конечність і повинність.

Відтак вона наводить розмову з д-р Евою Кларк, професором лінґвістики в Стенфордському університеті, яка сказала, що коли взяти до уваги проаналізування питання двомовности, то рішучо можна сказати, що двомовні діти так же добре вив'язуються із своїх шкільних завдань, як і ті їхні ровесники, в яких є знання тільки англійської мови. „Крім того, у двомовних дітей є ще та перевага, що їм легко схопити ту чи іншу мову, а пізніше — їм куди легше вивчити третю чи четверту мови", — сказала Е. Кларк.

Автор статті вказує на інший приклад: Ірена Астуріяс, учителька в Сант Люкас центрі, виховувала свою 23-місячну донечку Сару, навчаючи її еспанської та англійської мов, з тим, що вона і няня малої Сари зверталися до неї виключно по-еспанськи. Чоловік І. Астуріянс не володіє еспанською мовою.

„Перші слова Сари були водночас — „тату" по-англійськи і „більше ні" по-еспанськи, — сказала І. Астуріяс. Вона також твердила, що Сара, вживаючи будь-яку з цих двох мов, почувається свобідно і невимушено та зовсім без труду переходить з однієї мови на другу. Була тільки одна проблема, а саме — навчити свою донечку співати еспанські пісні, що їх вона знає небагато. Тому Сара вчилася співати по-англійськи, в чому їй допомогли її „приятелі" з телевізійної програми „Сезаме Стріт."

На тему двомовности написав чотиритомову працю п. з. „Розвиток мови в двомовної дитини" 83-річний лінґвіст і піонер ділянки двомовности Вернер Леопольд. Він заявив, що двомовні діти зовсім не упосліджені у вживанні англійської мови, як це багато людей досі вважає. Наприклад, у його родині виховувано дочок, йдучи за цією методою, що до нього вони зверталися по-німецьки, а до його дружини — по-англійськи. „Якийсь час вони думали, що всі батьки говорять по-німецьки, а матері по-англійськи. Я доволі вперто настоював, щоб діти вчилися моєї матірньої мови, що в той час вважалося зухвалістю. Але хоча моїм основним принципом була вперта послідовність, ніколи не було штучности і вимушености", — сказав В. Леопольд.

Воллес Лемберт, професор психології у МекҐіл університеті в Монтреалі, вважає, що коли батьки хочуть осягнути добрі результати у двомовному вихованні, вони мусять примінювати ось такі правила.

Будь-якого зволікання із впровадженням другої мови треба уникати. Чекати, поки дитина осягне шкільний вік — це означає пропустити нагоду.

Батьки повинні встановити правила для вживання тієї чи іншої мови. Наприклад: користуватися однією мовою під час обіду чи вечері, а з другою — в товаристві, поза домом.

Вживання двох мов повинно бути свобідне і природне, тому не треба примушувати дитину, щоб вона говорила тільки однією із двох мов. Дитина не по-

(Продовження на ст. 4)

В. О. Луців

ОСНОВА ДО ІСТОРІЇ КАНАДСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(II)

Після цього проф. І. Тесля аналізує чи не найважливішу для історика ділянку — еміґрацію українців у Канаду. Вкоротці він подає початки масової еміґрації в Канаду та причини, що спонукували до цього українців-переселенців. Спершу подає він статистику ранньої масової еміґрації з України, а там еміґрацію українців зі З'єднаних Стейтів Америки. Тут теж подано статистику тих, які називали себе „галичанами, „буковинцями", „русинами" і вкінці українцями. Цей відділ має чи не найбільшу статистику, що досі була малодоступна, а яка фактично необхідна при кожній студії про українське життя у Канаді. В другій частині праці цього ж автора досліджено і удукументовано статистичними даними. Періоди еміґраційних напливів українців. Особливо цікаво нам слідкувати за статистикою еміґрації після Другої світової війни, яка була великим засиллям для наших братів — старшої еміґрації чи їхніх нащадків, як в культурній, так і економічній та інших ділянках канадського життя. У чотирнадцятому розділі, що його теж опрацював проф. Іван Тесля, подано вияснення і статистику канадського громадянства і місця народження громадян Канади українського роду. Скрізь у цій праці подаємо статистику пов'язану з громадянами Канади українського роду і загальну для порівняння. Цікаві зміни в законі для канадського громадянства. Спершу було подано в законах про громадянство, що всі іміґранти родом не з Великої Британії / Брітіш Сабджект / моглй після п'ятирічного перебування у Канаді „натуралізуватися", тобто старатися про громадянство, як в той же час „бритійці" мали окремі привілеї, опісля, в 1977 році, цей закон зрівняно і вже не було так багато різниць. Очевидно, теж подана статистика тих українців, що не мали канадського громадянства, або живучи в Канаді мали громадянство інших держав, чи були бездержавними. Окрема — статистика для тих громадян українського роду, які вже народжені в Канаді. Найболючіше те, що чимало нашого брата несвідомі свого роду або байдуже ставляться до українського походження і не подають цього при обліку.

Черговий розділ — спільна праця попередніх авторів. Тут подана статистика народження і смертности. Статистика тут починається 1921 роком і дані; зчасом удосконалювано і збільшувано необхідні інформації і в 1949 році унормовано і юніфіковано т. зв. „Вайтал статістік акт" /Акт статистики народин і смертности/. Етнічне походження новонароджених подавано, йдучи за походженням батька чи матері. Те ж саме у випадках смерти.

Д-р І. Войчишин аналізує і подає статистику хворіб, які могли бути пов'язані із етнічним походженням, як от: туберкульоза, умові хвороби та сліпота. Упорядкувати цю статистику було трудніше, бо вона була подана на окремих карточках, але в даному випадку автор після кропіткої праці з'ясував по — можливості, якнайкраще дану справу.

У 17-му розділі Іван Тесля подає аналізу і статистику подружнього і родинного статусу. Як каже наш дослідник, — від п'ятнадцяти років, цей статус починається від роду і для кожного індивідума є означення: самітній, жонатий, розведений і сепарований.

У цьому випадку дана статистика для українців почалася дуже пізно, а саме для розведених десь у 1941 році та в 1971 році. Цікаве в тій статистиці ще й те, що є окрема статистика про вживання української мови в родинах, як також подано характеристику родин під оглядом статистики / 1951 рік тобто вік, рід сім'ї, вік і кількість дітей понижче 25 років, які живуть при батьках, де вони народжені тощо. Статистика цікава, вона бо — в порівнянні з іншими — показує високу християнську, родинну молодь українського роду або, за моїм означенням, українців — канадських громадян, хоча це й не є урядова термінологія.

Інша праця д-ра В. Дарковича — це огляд і статистика української преси в Канаді. Це теж вельми цікава статистика для кожного дослідника українського культурного життя в Канаді. Зокрема цікаве те, що ця статистика базується не тільки на українській пресі і загальній, але пойменно подано національні етнічні групи Канади, які тут видають свою пресу. Правда, статистика надто загальникова і вимагає окремої студії — „Українська преса в Канаді".

Цей же автор у наступному розділі подає огляд і статистику злочинности серед української етнічної групи, жаль тільки, що не подано для порівняння злочинности серед інших етнічних груп.

Після цього розділу йдуть додатки. В першому — подана статистика українського населення після різних його конскрипцій, опісля статистика — після віровизнання. У другому додатку — кількість населення українського кровного зв'язку в роках 1891-1971 і оцінка даних у тих же роках. У третьому додатку — аналіза праці, а радше джерел статистичних даних і остаточно використана бібліографія у кінці праці.

Реасумуючи сказане про дану працю бачимо, яку величезну роботу проведено, щоб зібрати оці статистичні дані, зорганізувати їх, проаналізувати і вияснити. На мою думку, ця праця необхідна не тільки для кожної університетської бібліотеки англомовного світу але й для кожного дослідника життя українців у Канаді. Як професор, що від ряду років веду виклади „Історії української еміґрації Північної Америки" я завжди відчував велику недостачу саме такої праці, тому щире спасибі всім науковим працівникам і редакторові, що довершили цього чину.

Чи є в праці недоліки — певно, що є бож вони трапляються у праці — помилок не робить той, хто нічого не робить. Які ж недоліки в цій праці. Очевидно-це речі дрібного, а може й спірного характеру. Про дещо я згадував попередньо — як от про те, що необхідно було при певних статистичних даних подати порівняння української етнічної групи не тільки із загальним числом але з поодинокими групами інших національностей. Безперечно це збільшило б розмір праці і кошти. На жаль статистичні дані в цій цінній праці не доведено до сьогоднішнього дня. Тут надто велика прогалина. Гадаю, що якщо вже пощастило із-за недостачі даних подати нашу статистику посьогодні, то конечно треба було дати

(Закінгення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО „УНЕВАЖНЕННЯ" УКАЗУ 1876 РОКУ

Цієї замітки можна б було і не писати, коли б проф. Омелян Пріцак не твердив, що історія — точна наука. Нема точности в його статті („Свобода", 8-9-го січня ц.р.) „Роля О. Лотоцького в уневажненні указу..." Особливо це помітно в самому заголовку статті: „Роля О. Лотоцького в уневажненні указу заборони українського слова з 1876 року" (підкреслення — М.К.)

Цей заголовок викликає у читача враження, що той злощасний указ з 1876 року був уневажнений, тобто скасований. У дійсності так не було.

Наполегливі заходи О. Лотоцького і його товаришів дали побічні дуже цінні висліди. Російська Імператорська Академія Наук вирішила раз назавжди окремішність і самостійність української мови та рекомендувала зняти з неї заборону. Але свободу для українського слова принесла революція 1905 року, коли захитався царський абсолютизм і серед декотрих реформ впроваджено також нові цензурні умови, що їх ухвалив Комітет міністрів як тимчасові правила 24-го березня 1906 року.

Закони 1876 та 1881 років перестали бути чинними після видання згаданих тимчасових правил, „але формально сі закони не було скасовано" — пише О. Лотоцький, — „як на се слушно з погляду формального вказували україножерні елементи в часі великої війни (1914-1918 — М.К.), коли повстали пляни привернути всі старі обмеження українського слова. Неясність формальну відчували урядові чинники таки безпосередньо по тих ухвалах Комітету міністрів, які впроваджували нові цензурні умови". *)

Головне Управління по справах друку виснювало, що закони 1876 і 1881 рр. через згадані правила „повинні вважатися в теперішній час за нечинні" (не подлежащімі прімєнєнію) **)

Микола Кушніренко
Ґлен Спей, Н. Й.

*) Олександер Лотоцький, „Сторінки минулого", частина друга, 1966 р., ст. 381.
**) Там таки.

ПОДЯКА ЗА ЗРОЗУМІННЯ

У четвер, 15-го січня ц.р., до головного предсідника УНСоюзу д-ра Івана Флиса надіслано лист, у якому Українська Секція, Слов'янської Бібліотечної Програми висловлює подяку за подарунок — англомовну Енциклопедію Українознавства та знижку на книжки інших видавництв. — Ред.

В імені Української Секції, Слов'янської Бібліотечної Програми Пенсильванійського стейтового університету, засилаю Вам щиросердечну подяку за ласкаву згоду дати 50 відсотків знижки на книжки інших видавництв та подарувати англомовну Енциклопедію Українознавства, видану коштом Українського Народного Союзу, а може й інші Ваші видання.

Радію, що Український Народний Союз, якого і я з родиною є членами, розуміє вагу українознавчих матеріялів в американських університетах і завжди йде на руку. Ми зможемо доказати нашим співгромадянам у ЗСА про українську культуру та стримління до повної незалежности української вільної держави на землях України лише в науковому секторі, бо щойно після цього йде боротьба за наші права на політичному полі.

Вірю, що Український Народний Союз завжди буде прихильно ставитися до питань української культури й науки в американських університетах так, як і було досі.

Ще раз щиросердечна українська подяка!

Проф. д-р Василь-Орест Луців
Голова Слов'янських Бібліотечних Студій Пенсильванійського стейтового університету.

ПИТАННЯ ЛЬОЯЛЬНОСТИ

Немає сумніву, що одними з найбільших стабільних інституцій, тут на поселенні, є українські Церкви, а тут в Америці і Канаді ще й наші братські союзи. Всякі політичні, ідеологічні і суспільні установи подібної стабільности на довшу мету ще не проявили і ледве чи зможуть її проявити. Й ОДВУ, й ОЧСУ, й Асоціяція Українців Америки і тим подібні, тих шансів не мають. Вони можуть в певний час бути навіть і дуже активними, але по відході їхніх перших творців, можуть втратити багато із своєї первісної динамічности, та по якомусь часі навіть перестати бути атракцією. Церкви із своїми прибудівками мають далеко більше життєздатности, як згадані інституції. Правда, братські союзи теж мусять вміти змодернізувати свої програми, мусять вміти вдержати конкуренцію, але вони звичайно мають матеріяльні і людські ресурси і ту переміну можуть легше переводити, зберігаючи в той спосіб свою життєздатність.

Того, мабуть були свідомі перші організатори УККА і тому не припадково відчували, що саме ті союзи повинні бути вповні заанґажовані у веденні УККА,

(Закінгення на стор. 4)

Д-р В. Янів відзначений медалею

Баварський міністер праці і соціяльного ладу д-р Ф. Піркль передає Баварську державну медалю за соціяльні заслуги для ректора УВУ проф. д-ра В. Янева.

Баварський міністер праці й соціяльного ладу д-р Ф. Піркль передав 10-го грудня 1980 року Баварську державну медалю для проф. д-ра В. Янева за його соціяльні заслуги на становищі редактора УВУ та президента УХР.

Відзначення відбулося на спеціяльній урочистості в т. зв. Мюнхенській резиденції (кол. королівська палата), в якій є низка репрезентативних заль, як також найважливіші культурні установи, між іншими Баварська Академія Наук, Академія мистецтв, дослідні інститути тощо.

Відзначення встановлено перед десятьма роками, і його в засаді не може отримати більше ніж 20 осіб річно (в дійсності отримало його за весь час від встановлення 115 осіб). У минулому році з нагоди десятиріччя відзначення урочисто для всіх 24-ох відзначених спільно. На урочистість запрошено також усіх попередньо відзначених із родинами, так що простора заля Академії мистецтв була вщерть виповнена. На відкритті і закритті офіційного акту грав струнний квартет резиденції. Міністер Піркль вказав у святочному слові на значення медалі та відзначення, а потім звернувся — в альфабетичному порядку — до всіх відзначуваних із коротким привітальним словом.

Після самого акту відбулося прийняття — „стоячий буфет" — для відзначених і їх гостей, при чому була нагода зустрінути знайомих та обмінятися думками. Професор В. Янів був у товаристві декана філологічного факультету УВУ, голови Товариства Сприяння Українській Науці проф. д-ра Г. Васьковича, головного секретаря УВУ мгра В. Діловича та чужомовного секретаря й редакційного співробітника чужомовних видань Лідії Крюков-Качуровської.

Під час прийняття була нагода порозмовляти з міністром, який, до речі, добре поінформований про справу УВУ та Дому Української Науки, в якому, крім УВУ, об'єднані ще УТГІ та німецька Секція европейського НТШ, і жваво цікавився актуальною ситуацією Українського Вільного Університету на порозі його шістдесятиріччя.

Варто відзначити, що серед чужинців раніше отримав цю медалю тільки о. шамб. Адам (угорець), колишній голова Кураторії міжнародного Дому зустрічів у Мюнхені.

В неділю, 1 лютого 1981 р., о год. 5-ій по пол.
в приміщенні домівки СУА в Клівленді, Огайо
при 5720 Стейт Ровд
відбудеться

ЗУСТРІЧ ГРОМАДЯНСТВА
З ПИСЬМЕННИКОМ
ЮРІЄМ СТЕФАНИКОМ

Вечір влаштовує **12-ий Відділ СУА**

В програмі дві доповіді **Ю. СТЕФАНИКА** під заг. **„Великий мир Олени Теліги" та „Спогади у сторіччя народин Василя Стефаника"**

Гутірка при перекусці

ЦЕНТРАЛЯ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

проголошує

ЧЕРГОВУ КАМПАНІЮ

„ПОМІЧ УКРАЇНІ — 1981"

Нашими щедрими пожертвами допоможім:

- **релігійно і політично переслідуваним українцям та їхнім родинам;**
- **нашим дисидентам;**
- **родинам ув'язнених.**

Пересилайте свої щедрі пожертви на адресу ЦЕНТРАЛІ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ:

"POMICH UKRAINI"
2445 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1P7

або на адресу у Вашій місцевості:

"POMICH UKRAINI"

456 Main Street
WINNIPEG, Man.
R3B 1B6

P.O. Box 2203
Station "B"
ST. CATHARINES, Ont.
L2M 6P6

865 Edward Street
WINDSOR, Ont.
N8S 2Z6

P.O. Box 115
Station "F"
THUNDER BAY, Ont.
P7C 4V5

1252 Barton Street E.
HAMILTON, Ont.
L8H 2V9

P.O. Box 145
Station "B"
OTTAWA, Ont.
K1P 6C3

3150 Rosemont Avenue
Suite 4
MONTREAL, Que.
H1Y 1M5

10737 — 116th St., #7
EDMONTON, Alberta
T5H 3M3

ПОЖЕРТВИ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПОДАТКУ

ЦЕНТРАЛЯ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

СПОРТОВІ ВІСТІ

ЗИМОВІ ДІЛЯНКИ СПОРТУ ДАЛІ В ПЕЛЮШКАХ

Редагує Омелян Твардовський

Гаківка — цей дуже популярний спорт між українською молоддю (його там спотворено звуть з російського - хокей) спортові політруки не допускають до належного рівня. Щоправда, в Україну наслали 34 тренерів з так званою „вищою освітою", але вони в основному виконують обов'язки радше „скавтів" чи — як там українські патріоти їх звуть — „злодіїв".

Ці, так звані „тренери", постійно викрадають найвидатніших українських гаківкарів і підсилюють ними російські клюби. Сотні вишколених в Україні гаківкарів на протязі десятків років опинилися в російських гаківкових клюбах Москви, Ленінграду й інших міст. А це завдяки згаданим вже „тренерам".

Але українська молодь продовжує боротися за свої права. Проти волі окупанта творяться все нові дружини, щораз частіше появляються навіть у неофіційній пресі замітки, жалі про перетягання українських гаківкарів у російські клюби. І так в 1980 році відмічено висилку до московського „Динамо" М.Сліпченка, О.Крамарського до ташкентського „Бінокуру" і Є.Попова до „Іжсталі".

Під сучасну пору в Україні існує 2.500 гаківкових дружин у різних вікових групах, але тільки єдина „Сокіл" Київ виступає у Вищий Лізі СССР. Щойно в цьому році українські гаківкові клюби врешті вибороли собі право змагатися круговою системою (вдома і на виїзді) за клюбовий чемпіонат України. До цього часу основним завданням цих клюбів було постачати змагунів російським клюбам.

САННИЙ СПОРТ

І ця ділянка зимового спорту перебуває в пелюшках. В цьогорічній Десятій зимовій спартакіяді України допускають їзду на санях на показовій базі. Щойно в наступному році їзда на „бобах" (бобслеях) буде обов'язкова. Не зважаючи на байдужість до цього спорту відповідальних наставників, українські спортовці за останнє десятиріччя самі ініціювали тренування і швидко висунулися на чолові позиції, хоч досі ще не мають повноцінної траси. Вони самотужки обладнали примітивну трасу в місті Кременці, на якій витренувалися такі визначні змагуни, як В.Копачук і І. Данилюк. В передолімпійському році між найкращими в СССР вибилися брати Микола і Валентин Паперові з Києва, але їх на Олімпіяду не допустили. У висліді цього Микола Паперовий перестав вправляти цей спорт.

Тепер до збірної СССР, що братиме участь в чемпіонаті Европи між 16-ти змагунами (саночниками) включено трьох українців: М.Телюка і М.Новоселова з Броварів на Київщині і Я.Ничипорця з Рівного на Волині.

Як писав в „Старті" ч. 10 за 1980 рік Ігор Соколов (він же голова Федерації санно-бобслейного спорту України) в статті „Місця лідерів вакантні": „Ми, мабуть, не відчули б сьогодні особливої нестачі претендентів на провідну ролю, якби повністю збудували трасу у Львові, якби нарешті став реальністю санний жолоб у Києві". Якби, якби... Такі траси будуть, але в Росії і в першу чергу для російських спортовців. Українські спортовці можуть почекати ще кілька десятиріч. Це ще один доказ „піклування" партії і уряду українським спортом.

(от)

!ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.!

УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ V

на Темпл Університеті

присвячений

Мадридській Конференції

- Виступить делеґат ЗСА **М. СМОРОДСЬКИЙ**
- Книжковий базар і перекуска для студентів, алюмнів та зацікавлених улаштовує

Українська Асоціяція Темпл Університету та Українсько-Американське Товариство Правників

у Ріттер Голл
ріг вул. Брод і Колюмбія

Субота, 31 січня 1981 р., год. 3-6 веч.

ПОДЯКА

Дня 4-го січня 1981 року відійшла у Вічність
наша Найдорожча
МАМА, СЕСТРА, ТЕТА І БРАТОВА

бл. п.

ОЛЬГА ПОПОВИЧ

Цією дорогою складаємо сердечну подяку:

о. Іванові Сироті за похоронні відправи та відпровадження Покійної на місце Вічного Спочинку на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., а диригентам Михайлові Добошеві і Леонідові Харченкові за асисту при відправах.

Проф. Іванові Зєликові за зворушливі слова прощання від Родини.

Членам Родини, Приятелям і Знайомим, що взяли участь в похоронних обрядах та всім Тим, що висловили своє співчуття.

Похоронному заведенню Литвин і Литвин за бездоганне переведення похоронів.

Всім, що замість квітів на могилу зложили пожертви на різні цілі.

На Український Науковий Інститут Гарвардського Університету зложили: 100 дол. — проф. д-р Орест Попович, 50 дол. — проф. Іван і Стефанія Зєлик, по 10 дол. — Василь і Зеня Василів, Роберт і Ірина Джонсон, Євгенія Цісик.

На Патріярший Фонд зложили: по 50 дол. — проф. Юліян і Савина Сохоцькі, інж. Матвій і мґр. Христина Сохоцькі.

На Фундацію УВУ зложили: 30 дол. — Стефан і Дарія Яцик.

На Пластову Фундацію в Нюарку, Н. Дж. зложили: 25 дол. — Ярослав і Таїса Турянські, 10 дол. — Всеволод і Дарія Будні.

•

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ОЛЬГИ ПОПОВИЧ

в суботу, 14-го лютого, о год. 8-ій ранку
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в українській католицькій церкві
св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Горем прибиті:
син — ОРЕСТ
сестра — СТЕФАНІЯ ЗЄЛИК з чоловіком ІВАНОМ
сестрінок — ІГОР ЗЄЛИК з дружиною ДАРІЄЮ і синами
братанки:
ІВАН ТУРЯНСЬКИЙ з дружиною ЛЮБОЮ і синами
ЯРОСЛАВ ТУРЯНСЬКИЙ з дружиною ТАЇСОЮ і дітьми
Ближча і дальша Родина

ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ

висловлює глибоке співчуття прихильниці українського правозахисту, активній діячці кримсько-татарського національного руху

АЙШЕ СЕЇТМУРАТОВІЙ,

яку тут, на чужині, спіткало велике горе — звістка

ПРО СМЕРТЬ МАТЕРІ,

що сталася 16-го грудня 1980 року теж на чужині — у вигнанні з рідних земель, в Узбекистані.

ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УГГ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ І ПРАДІДУСЯ

бл. п.

МИХАЙЛА ГУМЕНЮКА

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в суботу, 7-го лютого 1981 р., о год. 8-ій ранку
в українській католицькій церкві Чесного Хреста
при 31-12 30-та вул., Асторія, Н. Й.

Про молитви за душу Покійного просить —
РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу
мого Найдорожчого БРАТА

бл. п.

МИКОЛАЯ МАКСИМЯКА

який помер дня 9-го грудня 1980 року в Тернополі, Україна, на 83-му році життя,

складаємо:

на церкву у Вашінґтоні	$50.00
на церкву в Люрді	50.00
на церкву в Єрусалимі	50.00
на Патріярший Фонд	50.00
на Фундацію Українського Вільного Університету	50.00

Тяжким горем прибиті —
СТЕПАН і АННА МАКСИМ'ЯК

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ повідомляють, що в уряді президента Роналда Реґена на усіх 17 членів кабінету, принаймні 10 є мільйонерами, а тільки чотири особи заробляли в минулому суму нищу від 500,000 долярів у річному відношенні.

ДО ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ЗНОВ ВТЕКЛО двох східньонімецьких вояків в повних мундирах і зі зброєю в руках. На очах своїх товаришів вони під'їхали до кольчастих дротів, вискочили з джіпа й заки їхні товариші, інші вояки, могли зробити будь-які протизаходи, вони були по другому боці. Обидва вояки були підстаршинами в східньонімецькій армії.

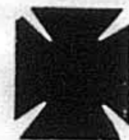

Горем прибиті повідомляємо наших Друзів і Знайомих, що дня 29-го грудня 1980 року у Буенос Айрес, Арґентина, відійшов у Вічність
наш МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ, на 84-му році життя

бл. п.

Інж. ЮРІЙ ШЕПАРОВИЧ

поручник УСС і сотник УГА, учасник боїв на Маківці і під Ключем, ранений важко у польсько-українській війні та полонений в таборах смерти у Пікуличах, відзначений хрестом УСС і УГА та залізним хрестом ім. Симона Петлюри, б. директор Союзу Кооператив в Бучачі, Сокалі і Бережанах.

Тлінні Останки похоронено на українському православному цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку:
ЯРОСЛАВА — дружина
інж. ВОЛОДИМИР — син
ОЛЕКСАНДЕР — внук
Ближча і дальша Родина в ЗСА

Ділимося сумною вісткою з б. Студентами Богословської Академії у Львові, що 26-го січня 1981 року, помер в Німеччині

бл. п. о. крилошанин

ІВАН ЛЕСЬКОВИЧ

Голова Світового Т-ва Священиків св. ап. Андрія.

ПОХОРОНИ відбудуться 30-го січня 1981 р. в катедрі Помісної Української Католицької Церкви в Мюнхені, Німеччина.

•

Отців — членів Т-ва св. ап. Андрія, прохаємо відслужити Святу Літургію за душу Блаженної Пам'яті Голови Товариства.

УПРАВА ТОВАРИСТВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ОБЛАСТИ

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Головна Управа

повідомляє у глибокому смутку Українську Лікарську Родину
і ціле Українське Громадянство,
що в дні 25-го січня 1981 року
відійшов у Вічність

бл. п.

Д-р ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА

взірцевий лікар, доцент Медичного Факультету Львівського Університету, один з основоположників Українського Лікарського Товариства Північної Америки та бувший голова Головної Управи, голова Українського Лікарського Товариства в Німеччині, редактор „Лікарського Вісника", член Президії МХС в Німеччині, великий приятель молоді та чільний активний член багатьох Товариств і Організацій.

•

Достойній Вдові, синові д-рові Ігореві, доні Мотрі та цілій Родині складаємо вислови найглибшого співчуття.

Д-р МИРОСЛАВ ХАРКЕВИЧ
Голова УЛТПА

Д-р МИРОСЛАВ КОЛЕНСЬКИЙ
Секретар УЛТПА

Відбулися звичайні загальні збори 11-го Відділу ООЧСУ в Йонкерсі

У суботу, 27-го грудня 1980 року, в залі Дому Спілки Української Молоді при 301 Палисайд авеню в Йонкерсі відбулися звичайні річні загальні збори 11-го Відділу ООЧСУ. Збори відкрив уступаючий голова Відділу Богдан Вітюк, привітавши присутнього представника Головної Управи ООЧСУ Лева Футалу, представників місцевих товарист, установ, організацій, усіх присутніх членів та відчитав пропонований порядок нарад, який, на внесок Володимира Щура, прийнято.

Вибрано президію зборів у складі: Мирослав Климко — голова, Микола Сидор — заступник голови, та Володимир Щур — секретар; до почесної президії запрошено голову Головної Управи ООЧСУ Лева Футалу.

За минулорічну діяльність Управи звітували: секретар Степан Гаврилюк, який є секретарем Відділу вже довший час та у якого знаходиться архів Відділу. Управа відбула десять засідань, з яких списані протоколи; відбуто три засідання президії Управи та два засідання з представниками організацій Українського Визвольного Фронту.

За фінанси Відділу звітував касир Петро Русиноко. Касир зібрав на рахунок членських внесків 888 долярів, крім того, збирав також передплати на Вісник ООЧСУ. Загальний прихід до каси Відділу виносив 2,885.47 дол. Видатки в 1980 році були дещо більшими, ніж звичайно, бо в 1980 році відбувся Конгрес УККА, на який було вислано делегата від Відділу, а також відбулася конвенція ООЧСУ, на яку від нашого Відділу вислано п'ятьох делегатів, і це збільшило видатки Відділу. Управа Відділу виплатила також свою рату на Фонд Оборони України. Сальдо на 27-го грудня 1980 року виносило 2,652.88 дол.

За відбуті імпрези звітував імпрезовий референт Управи Андрій Стахів. Управа Відділу (крім влаштовуваних імпрез), члени Управи, а також члени ООЧСУ активно допомагали в праці місцевого Відділу УККА. Відзначено Січневі роковини 22-го і 29-го січня. Відбулися доповіді — проф. Лева Шанковського та д-р Петра Мірчука. Для того, щоб Відділ міг виконати свої фінансові зобов'язання, також влаштовано два Фестивалі спільно з ОЖ ОЧСУ. Доходовою імпрезою була влаштовна спільно з ОЖ ОЧСУ забава, яка не лише дала фінанси для обох організацій, але на якій також була нагода спільно зійтися та обмінятися думками у колі знайомих і приятелів на різного роду теми.

За зовнішню діяльність звітував Мирослав Футала у своєму досить вичерпному звіті, вказавши на те, що українська громада, а організації Українського Визвольного Фронту зокрема мають добрі зв'язки з посадником міста, стейтовим сенатором Джаном Флином та конгресменами. Минулого року ці зв'язки ще поглибилися у зв'язку з виборами на президента, в які окремі представники ООЧСУ активно включилися для піддержки тих кандидатів, які дуже часто українцям допомагають.

Організації Українського Визвольного Фронту влаштовували зустріч із Валентином Морозом, а після того було широке звідомлення у місцевій американській пресі. Ми не маємо жадних труднощів для полагоджування різного роду справ у місті, бо двері посадника для нас завжди відкриті.

Ярослав Кіцюк звітував про кольпортаж англомовних видань, а „АБН Кореспонденц" зокрема, які постійно висилаються на адреси визначних політичних діячів, а за їхню належність платять із кас організацій Українського Визвольного Фронту.

За кольпортаж Вісника ООЧСУ звітував Теодор Корінь. Всі одержані числа Вісника розпродано, а гроші передано касирові П. Русинкові.

За кольпортаж „Гомону України" звітував Теодор Сахар — числа одержано і розпродано, а гроші передано до касира Управи.

За цілість праці Управи звітував голова Богдан Вітюк: члени Управи, вибрані рік тому, на своєму першому засіданні розподілили окремі ділянки праці поміж собою, та сумлінно і чесно виконували взяті на себе обов'язки. Ми старалися виконати статутові зобов'язання та обов'язки, призначені нам Головною Управою. Нагородою для нас було те, що на минулій XIX Конвенції ООЧСУ стверджено, що ми виконали понад 114 відсотків зобов'язань.

Ми старалися бути передовою установою в Йонкерській громаді, пульсом життя у всіх її ділянках. Спільно з Управою місцевого Відділу УККА ми влаштували і імпозантно перевели відзначення Січневих Роковин 22-го і 29-го Січня, ми влаштовували доповіді для наших членів і українського громадянства, а також влаштовували імпрези доходового і розвагового порядку.

За Контрольну комісію звітував її голова Л. Футала, а за Товариський Суд — його голова мгр Святослав Н. Коцибала. Після запитів і дискусії уділено абсолюторію уступаючій Управі.

На внесок Номінаційної комісії, яка працювала в складі: Микола Сидор, голова; Степан Гаврилюк і Володимир Щур, вибрано чи перевибрано Управу в такому складі: голова — Богдан Вітюк, члени — Степан Гаврилюк, Петро Русинко, Микола Сидор, Мирослав Климко, Мирослав Футала, Теодор Сахар, Теодор Корінь, Володимир Щур, Михайло Шашкевич і Іван Пециляк. Контрольна комісія: Лев Футала, голова; члени: Володимир Уздейчук і Павло Микитин. Товариський суд: мгр Святослав Н. Коцибала, Михайло Бурчак і Ярослав Кіцюк.

Другого внеску не було, і тому цей внесок піддано підголосування і вибрано керівні та контрольні органи одноголосно. Присутні представники місцевих організації складали привітання.

Після вибору попрошено до слова голову Головної Управи ООЧСУ поручника Л. Футалу, який у своєму слові вказав на початки організування ООЧСУ; довше зупинувшися на ситуації, яка створилася на останньому Конгресі Українців Америки та після нього.

Подякою Управі та всьому членству Відділу за жертвенну працю та побажанням новообраній Управі Л. Футала закінчив своє слово.

На закінчення перевибраний голова Відділу Богдан Вітюк подякував голові Головної Управи за його участь у зборах, а президії — за переведення зборів. Всі присутні відспівали „Не пора, не пора".

Після того відбулося прийняття, на якому присутні ще довго гуторили на різні теми.

С. С.

Основа до історії...

(*Продовження зі стор. 2*)

хоч одну табелю із даними, зібраними на основі інших джерел, як конскрипція по сьогоднішній день, або трохи почекати до нової, близької конскрипції і видати працю з найновішими статистичними даними. Безперечно, що це аж ніяк не зменшує вартости поданих статистичних даних, але вона напевно значно піднесло б вартість праці. Зрештою — це ще не біда, бо завжди є можливість і необхідність! — доповняти статистичні дані, так як це практикується в інших наукових чи статистичних виданнях.

Чи не пропущено в праці якогось важливого сектора українців у Канаді — трудно сказати, але імена передових педагогів і наукових працівників впевняють нас, що нічого важливого не пропущено. За працю — авторам признання. Чекаємо, щоб книга дійшла до читача, щоб була змога видавати додаткові статистичні річники систематично, як теж було б побажано, щоб згущений збірник видано українською мовою.

І знову...

(*Закінчення зі стор. 1*)

вою, у цей день на щоглі повіватиме український прапор. Він також згадав про неймовірне переслідування українського народу совєтською владою. Закінчуючи своє слово, він сказав про звільнення закладників, поміж якими є Михайло Метрінко. Своє слово він закінчив закликом до всього американського народу: „Загроза свободі, позбавлення прав людини — це справа універсальної ваги, тому в цей пропам'ятний день ми закликаємо наших братів — американців допомагати українцям у поневоленійй Україні, щоб вони змогли осягнути свою мету — мир і свободу".

Отець І. Сирота, подякувавши Господеві за всі блага для українського і американського народів, змовив по-українськи молитву „Отче наш".

Опісля група присутніх, вийшовши з будинку, уставилася біля щогли міської ратуші, по якій свобідно, вгору підіймалися прапори — український — синьо-жовтий і американський — зоряний.

Цього ж дня, і шкільна дітвора української католицької церкви св. Івана Хрестителя у Нюарку, Н. Дж., не відстала у вшануванні Роковин, бо взяла участь у відправленій, в год 9-ій ранку Богослужбі за український нарід, що її відслужив парох цієї церкви о. Іван Кучмяк, а відтак у святочній програмі цієї школи. Школа у цей день, як і попередніми роками була закрита, а на церквах, приватних домах і деяких крамницях цих міст підіймалися вгору синьо-жовті прапори.

У вівторок, 20-го січня, в год. 8:30 вечора, у міській ратуші Мейплвуду, всі ті урочистості попередило відчитання проклямації Дня Української Незалежности і Державности, якою Р. Гресмір, у присутності членів Міської ради — Майкла Де Сікко, Роберта Кляйна; Едварда Борроне та Носля Сіґеля, після полагоджень місцевих справ, відзначив пропам'ятні Роковини. Під час відчитання проклямації, очевидно, були теж присутні українці, мешканці цього міста — о. Іван Наконечний, згаданий уже А. Кейбіда з дружиною Євгенією, який тоді виголосив слово, Микола Семанишин, голова Координаційної Ради УККА, Відділ Нюарк, Дора Рак, Володимир і Лідія Гладкі, Нестор Олесницький, Євген Чижович, кореспондент „Свободи" та багато інших чільних українських громадян.

Із перспективи...

(*Продовження зі стор. 2*)

винна відчувати, що він чи вона не можуть перейти з однієї мови на другу.

Не можна толерувати недбайливости в мові. „Якщо дитина постійно змішує слова в мові, наприклад, у тому самому реченні, вживає слова і з однієї і другої мов, батьки повинні її зразу виправляти.

Дитина повинна навчитися англійської мови до такої міри щоб могла порозуміватися із своїми ровесниками. Інакше вона може зустрінутися із насмішками і глузуваннями.

Д-р Лемберт, професор психології, який перестудіював питання двомовности і заснував школи для мов у вісьмох американських громадах, включаючи сюди Рочестер, Н. Й, і Пляттсбург, Н. Й., як також місто Ню Йорк, вважає, що двомовна дитина виростає на людину більше уступливу, вирозумілу, із поширеним горизонтом думання і більш толерантну в етнічному питанні.

Трапляються, однак, і деякі труднощі поміж дітьми, вихованими у двомовності. Інколи дитина може відставати від своїх товаришів на кілька місяців у вивченні граматичних правил чи у засвоєнні нових слів в одній чи двох мовах, — сказала Мері Свейн, професор в Онтарійському інституті для Студій і Освіти в Торонто. Але знову ж з іншого боку, звичайно двомовна дитина скорше засвоює голосові звуки, граматичні правила і при комбінації двох мов краще сприймає англійську мову, ніж одномовна дитина.

Обидвоє — і д-р Свейн і д-р Лемберт — уважають, що двомовність не викликає ніякого емоційного конфлікту (аргумент, що його часто вживають надто „дбайливі" батьки!), хіба що вдома існує напруження поміж самими батьками, — сказала д-р Свейн. Вони також обидвоє ствердили, що сьогодні батьки все більше і більше стараються навчити своїх дітей другої мови, починаючи над цим працювати вже від раннього дитинства. Можливо що це явище — це наслідок зростаючого руху в напрямі збереження культурної спадщини і етнічности.

— „Я рішуче переконана в тому, що двомовність збагачує шлях зросту і розвою", — заявила еміґрантка Ліліян Сінг, матір двох дітей. Першою мовою, якою вона їх навчала, була китайська. Її наймолодшу дитину, сімрічного хлопчика, вона назвала англійським і китайським іменами — Джеймс і Вай-Лін. Він учащає до двомовного китайського передшкілля, що його основали батьки, які хотіли, щоб їхні діти вчилися китайської мови.

Знову ж інші приклади, що їх подає у своїй статті Н. Джозеф, вказують на труднощі, на які натрапляють батьки з дітьми, які, вийшовши здому, нерадо говорять неанглійською мовою. Наприклад: Гільда Нонтруп з Оукленду, по професії гончар, скаржилася, що, не зважаючи на наполегливу працю батьків, які хотіли б втримати дітей у двомовності, діти, пішовши до публічних шкіл, забувають неанглійську мову. Ось навіть вона вчила свого сина німецької мови від самого немовляти, співала йому німецькі пісні. Сьогодні йому десять років. Приходячи додому, він говорить до неї по-німецьки тільки тому, щоб зробити їй приємність, або дещо здобути. На її думку, це діється з двох основних причин. Перша — це завеликий натиск довкілля, а друга — коли батько іншого походження як матір і не знає даної мови. Тоді важко, щоб і найбільша праця принесла відповідні наслідки.

Співзвучна з її думками була і Мерис Ґлесс, директор університету у Сан Франсіско — відділі піклувального центру для дітей, в якому перебуває 44 дітей у віці від двох до п'ятьох років, які говорять жидівською, мадярською і турецькою мовами. вона сказала, що батькам приходиться дуже важко, щоб заохотити своїх дітей до вживання і зберігання неанглійської мови.

Це правда, що сьогодні ще й далі важко приходиться батькам вщеплювати дітям ідеали, які їм передали їхні діди і прадіди. Це правда, що навіть коли батьки від ранніх років дитинства навчають своїх дітей неанглійської мови, вони, ввійшовши в зрілий вік, перестають нею говорити. Колодою на цьому шляху є ті, яким стала байдужа їхня спадщинна культура, байдужа мова, що її старалися навчити їх батько чи мати. Але, якщо б створився одноцілий, монолітний фронт — справу ще можна б було виграти.

Постає питання — чому б і українцям, а зокрема тим, хто досі занедбував свою повинність, не включитися в ряди тих, які, інколи, посвячують увесь свій час і виховують дітей, навчаючи їх своєї матірньої мови, вирощуючи їх у прадавніх українських традиціях і звичаях, вирізьблюючи їх у багату, повноцінну особистість.

Певно, що з деякими правилами д-ра Лемберта не один може не погодитися. Але хіба так трудно встановити свої власні правила, які були б співзвучні з постулятами української спільноти на поселеннях? Та одне тут основне — їх не можна відкладати на завтра чи на пізніше. Бо щоб заслужити собі на статус повноцінної і розумної спільноти, яка дбає про справжнє добро своїх дітей, а в тому і про добро всієї громади, треба діяти вже тепер, уже сьогодні — з перспективи майбутнього.

ПИТАННЯ ЛЬОЯЛЬНОСТИ

(*Продовження зі стор. 2*)

як громадсько-суспільної організації. Сьогодні перебрання УККА одною із політичних організацій, не лише створило перехід „влади" в УККА до нових рук, але зрушило її фундаменти, створило нову ситуацію непевности і нестабільности. Негайно розпалилася політична боротьба, внутрішні неспокої. Союзи, маючи в своїх рядах людей різних політичних чи релігійних переконань, мають теж і досвід у веденні таких різнородних громад, мусять вміти жити з усіма, не можуть попадати в будь-які екстреми.

Деякі люди, близькі до ООЧСУ, а рівночасно є в рядах членів Українського Народного Союзу, свідомі тієї непевности за долю УККА, що під цю пору створилася, і пробують в той чи інший спосіб рятувати ситуацію. Деякі роблять це щиро, без жадних задніх думок, але деякі пробують виконувати інструкції і вимагати від теперішньої Екзекутиви УНСоюзу вернутися до УККА, давати гроші і „не мішатися до політики". Якщо б мати певність, що якихось добрих політиків може запропонувати ООЧСУ, то ще півбіди. Але такої певности напевно ніхто з нас не має. Тому поради деяких союзовців у Гартфорді на окружних нарадах УНСоюзу вийшли непереконливими, без виразу будь-якої турботи за долю УНСоюзу, а про це повинна б бути мова в першу чергу.

Уже цікавішою показалася дискусія і голосування у Детройті, на зборах детройтської Округи, про які писала „Свобода" у ч. 266, 23-го грудня 1980 року. Тут уже були ширші дискусії над поліпшенням стану УН Союзу і наведено серйозні речеві поради. Але, коли дискусія перейшла на події довкола XIII Конгресу, то діловість і раціональність замінилася у погрози і „прогнози". І тут саме є сила теперішньої Екзекутиви УН Союзу, що вона, як льояльний і відповідальний провід своєї установи, має сильні раціональні аргументи по своєму боці. Жаден направду відповідальний і льояльний член УНСоюзу не повинен прийняти байдуже зневаги і деградації нашої поважної і заслуженої установи, навіть, якщо б тою організацією, що те зробила є та, до якої ми належимо. Джентелменство повинно б вимагати від нас невтральности. Але, як наглядно в пресі, деякі особи, які зразу пролили стільки крокодилячих сліз над ситуацією в УНСоюзі, потім поставили внесок-резолюцію, яка „вимагає" (так вимагає!) від Головного Уряду УНС привернути представників на зарезервовані для них місця в Екзекутиві УККА. Така постава виказує нельояльність деяких осіб до УН-Союзу. Немає мови про ніякі передумови, про збереження якоїсь поваги до своєї інституції, але просто: „вимагаємо — йдіть сюди", і те все. І тут приходить цікава статистика: за внеском голосувало п'ять присутніх, проти — чотири, а вісім здержалося від голосування.

Якщо ті вісім мають бути тією „мовчазною більшістю", (а є причини так думати), тоді познаки на оздоровлення нашого громадського і політичного життя є фактом. Значить, приходить час, що українське громадянство не піддається тероризуванню тих чи інших „ударних звен", а шукає серйозної розв'язки для наших спільних справ.

Ця „мовчазна більшість" якщо побачить, що має здорові і надійні альтернативи між монопартійництвом та здоровою демократією, напевно вибере те друге. Вона бо не хоче наших „хомейні", а хоче правопорядок і пошану прав людини.

Іван Я. Хамуляк
Ірвінгтон, Н.Дж.

УТОЧНЕННЯ

У дописі „40-річний ювілей 38-го Відділу ОДВУ в Гемпстед-Юніондейлі" („Свобода", ч.16, 27-го січня) надруковано: „...голова крайової організації Українського Визвольного Фронту (УВФ) д-р Володимир Михайлів", натомість д-р В. Михайлів є головою крайової організації Українського Визвольного Фонду. — Ред.